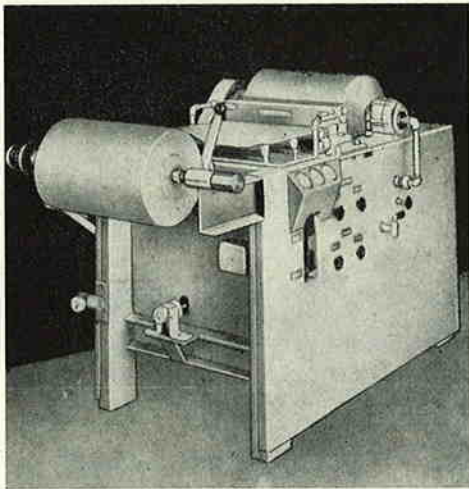

bijenteelt

verschijnt maandelijks • jaargang 2 • okt. 1966 - 10

**maandblad van de bijhoudersbonden a.b.t.b., l.l.t.b. en n.c.b.
en de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland**

SUPER KUNSTRAAT

Nu ook in Nederland verkrijgbaar.

De vorige maand vertelden we, hoe absoluut zuivere bijenwas wordt verkregen, net zo zuiver als de wasschubjes, die uw bijen uitzweten.

Nu laten we u de machine zien, die van deze absoluut zuivere bijenwas een dunne „film” van was maakt, die zichzelf automatisch oprolt.

De was-film-rol, die u op de foto ziet, weegt ruim 50 kg. De volgende maand laten we u het verdere fabricage-proces van super-kunstraat zien.

De enige fabrikant in Nederland van kunstraat uit bijenwas, die net zo zuiver is als de wasschubjes die uw bijen produceren, is het Bijenhuis te Wageningen.

Het Bijenhuis verlaagde de kunstraatprijs dit jaar tot f 7,— per kg. De volledige prijslijst wordt u op aanvraag gaarne toegezonden.

Wij kunnen u leveren:

Alle materialen op het gebied der Moderne Bijenteelt van de beste fabrikaten tegen de laagste prijzen.

Simplexkasten, Spaarkasten, Zesramers en Koningin-teeltkastjes, div. onderdelen voor kasten gemaakt op onze eigen timmerafd. op moderne machines.

Onze eigen kunstraatmakerij met de nieuwste walsen leveren U de fijnste kunstraat die niet is te overtreffen. Gemaakt van **alleen zuivere bijenwas**. Wordt door de bijen vlugger en mooier uitgebouwd dank zij de scherpe celindruk op de juiste stand en de zuiverheid.

Ook kunnen wij U leveren div. soorten extra fijne kwaliteiten bijenhoning.

Witte klaverhoning kunnen wij U leveren voor f 2,10 per kg. Verpakt in nieuwe bussen van netto 25 kg. Bus gratis. Ook mooie gele bloemenhoning hebben wij in voorraad. Voor de liefhebbers ook

de echte heide-honing. Vraagt onze speciale honing-prijslijst even aan.

Reeds diverse malen is onze honing bekroond met eerste prijzen. Ook de hoogste onderscheiding die onze vereniging kent kregen wij op de nationale honingkeuring n.l. de Ridder van Rappard prijs. Daarom voor de fijnste kwaliteiten honing in bussen of potten slaagt U bij ons beter. En dit alles voor de laagste prijzen.

Uw garantie: U bestelt bij de grootste betrouwbare leverancier van materialen en honing. Elk produkt is het beste in zijn klasse. Uw bestelling, groot of klein, behandelen wij als een persoonlijke wens van U.

Vraagt onze gratis prijslijst van materialen of honing even aan.

Beleefd aanbevelend,

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZN.

Jubbega (Fr.). Tel. 05165—382.

BESTRIJDING VAN NOSEMA.

Er zijn reeds enige tijd 2 preparaten in de handel, welke door de fabrikanten gebracht worden als zijnde geneesmiddelen voor deze ziekte, t.w. FUMIDIL B. en NOSEMACK.

In hoc, verre deze middelen aan haar doel beantwoorden, kunnen wij niet beoordelen. Hieromtrent adviseren wij U deskundige voorlichting te vragen.

Wij kunnen U Nosemack leveren:

voor 5 volken 15 tabletten prijs f 4,50

voor 30 volken 90 tabletten prijs f 20,—

Fumidil B kunnen wij U niet meer leveren. Deze kunt U echter verkrijgen bij:

Abbott N.V., Stadhouderskade 135, Amsterdam.

HEIDEHONING-OOGST.

Voor de aantrekkelijke voorwaarden, waaronder wij de heidehoning van U willen afnemen, verwijzen wij U naar onze agenten.

Wij willen onze agenten en leden-imkers er op attenderen, dat de levering van Nederlandse heidehoning openstaat tot *uiterlijk 20 oktober a.s.*

N.V. HONINGZEMERIJ „HET ZUIDEN” BOXTEL - TELEF. 04106-2306

Naar eenheid

BIJENTEELT

Maandblad van de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B., de Bijenhoudersbond van de N.C.B., de Imkersbond van de A.B.T.B. en de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland.

*

Redactie:

P. A. M. van Dongen, Ravelijn 4, Steenberg en R. P. Groenvelt, Bijenhuis, Wageningen (eindredacteur).

*

Redactiecommissie:

W. Assink, Enschede; J. Beyer, Heerlen; P. L. Lammers, Oss en H. G. Maagendans, Arnhem.

*

Adviseur:

De rijksbijenconsulent.

*

Advertenties en Speurbijtjes:

N.V. van Maastricht en Verhoeven, Oude Kraan 16, Arnhem.

*

Verschijndag:

De eerste woensdag van de maand.

*

Inzending kopij:

Vóór de 10e der maand.

Nieuwe leden, adreswijzigingen, abonnementen, bestuurszaken, enz.:

Voor de A.B.T.B.:
Imkersbond A.B.T.B.,
Postbus 129, Arnhem.

Voor de L.L.T.B.:
Bijenhoudersbond L.L.T.B.,
Klompstraat 21, Heerlen.

Voor de N.C.B.:
Bijenhoudersbond N.C.B.,
Spoorlaan 50, Tilburg.

Voor de Vereniging tot
Bevordering der Bijenteelt:
Bijenhuis, Wageningen.

10.000 Imkers in Nederland, verdeeld over 5 organisaties is toch wat al te bar.

Men kan verwijten richten aan het adres van degenen, die 40 jaren geleden de afscheiding veroorzaakt hebben, maar de huidige imkers hebben daaraan part noch deel gehad. Bovendien is het momenteel vrijwel onmogelijk de omstandigheden van één objectief te beoordelen, zoals dat meestal in de geschiedenis gaat. De huidige imker moet alleen maar vooruit kijken en zich afvragen: „Hoe komen we zo snel mogelijk bij elkaar”.

Ontmoeten elkaar vreemde gewone imkers elkaar, dan is de vriendschap zo beklonken en is men verdiept in honingzoete gesprekken. Een bijtje op je revers geeft je toegang tot de safe van de bank, waarvan de directeur ook zo'n afgietsel van het meest intelligente insect draagt. Ondanks alle pogingen van de huidige bewindhebbers elkaar in vriendschap en vrede te vinden, gaat er wel eens een schot af van iemand, die zijn wapens schoon maakt voor hij ze definitief wil opbergen. Meestal is het een ketser of een losse flodder, die echter de uitwerking kan hebben van de bekende hoenderhok. Er kunnen ruiten bij sneuvelen en de kippen kunnen van de leg geraken.

Veel gewone imkers weten zelf niet eens tot welke kast(e) ze behoren. Bovengenoemde vanzelfsprekende vriendschap tussen gelijkgerichte hobbyïsten, houdt voor de bestuurders de verplichting in te blijven streven naar eenheid, naar de eenheid, die er eigenlijk al lang is, maar nog niet tot in de top is doorgevoerd.

We geloven vast, dat alle bestuurders naar eer en geweten streven naar eenheid. Dat ze op

hun vergaderingen hun leden juist en eerlijk trachten voor te lichten over de stand van zaken. Waarom dan die losse flodders?

Een psychologische kwestie?

Er is niet veel psychologisch inzicht nodig om te begrijpen, dat een voorzitter op een vergadering zijn eigen standpunt met meer vuur verdedigt, dan het standpunt van de tegenhanger. Dat is menselijk. Bovendien kent men de entourage van het eigen standpunt of ze wordt uitvoerig uit de doeken gedaan. Van de andere partij kent men alleen het blote standpunt. Men hoort niet, waarom deze partij tot dit standpunt gekomen is.

Als men op een vergadering zijn eigen gedachten door een ander hoort weergeven, dan is men steeds geneigd aanvullingen te geven, omdat men steeds het gevoel krijgt, dat die gedachten onvolledig of onduidelijk worden weergegeven.

Dit is een normaal menselijke neiging. Het ware daarom aan te bevelen dat vertegenwoordigers van de diverse organisaties op elkaars vergaderingen toelichtingen kunnen geven op hun eigen standpunt. Om tot eenheid te komen moet men elkaar toch eerst goed begrijpen.

Een goed huwelijk

Hiermede pleegt men de hereniging dikwijls met recht te vergelijken. Harmonisch, elkaar begrijpend en offerend, zó zou dit huwelijk moeten zijn. Als men echter de vergelijking verder trekt en spreekt van jonggehuwden, dan moet men „jong” toch wel opvatten zoals men dat wel eens van een „jonge doctor” pleegt te doen.

Bruid en Bruidegom zijn namelijk resp. 40 en 70 jaren oud. Daarbij is de bruid tamelijk geproportioneerd. We kunnen ons

voorstellen, dat een 70-jarige grijsaard zonder meer met een 40-jarige bruid naar bed wil. De vruchtbaarheid zou achteraf misschien wel geringer zijn, dan hij zich had voorgesteld.

Is het zo raar, dat de bruid bepaalde garanties wil? Misschien maakt ze zich nodeloos ongerust, maar je kunt nooit weten.

Om de kans op vruchtbaarheid te vergroten was het misschien zelfs niet eens zo gek om „ANNIE” (van de „Walletjes” ten O. van Utrecht) mee naar bed te nemen. Die is mogelijk minder angstig voor het grote avontuur, dat een laat huwelijk altijd blijft.

We willen alleen maar zeggen:

je kunt alles van twee kanten bekijken.

Dat deden ook die twee Ridders toen ze verschil van mening hadden over het woord „democratie”.

Is het zó vreemd, dat twee ridders, die historisch gezien auto-cratisch moeten denken, dit woord van twee kanten bezien?

Pam.

De afd. Zaanstreek oogst succes!

Terwijl in Gorinchem de Imkersdag van start ging, waren de leden van de Afd. Zaanstreek en genodigden bijeen in Zaandam om in „In het Veldpark” het hoogtepunt te ervaren van een langdurige inspanning en arbeid, n.l. de opening van een bijenstal in genoemd park.

Het ware te wensen, dat iedere afdeling een dergelijke steun ontving van hun leden en gemeente-wege om tot een zo grote prestatie te komen.

Dat deze bijenstal geopend kon worden, was mede een levenswerk van de heer J. Fontijn, bestuurslid van de Afd., die na lange diplomatieke arbeid, zijn werk bekroond zag in deze bijenstal. Hierdoor viel hem ook de eer te beurt, dat de bijenstal zijn naam kreeg als een herinnering aan dit grote werk. Bovendien werd hij benoemd tot erelid van de Afd. Zaanstreek; een onderscheiding die hij ten volle verdient!

De huidige voorzitter, de heer L. Hartog en de secretaris, de heer J. Scholtz, komen ook lof toe, voor het werk dat zij in deze hebben verricht, zelfs met opoffering van vakantietijd. Hun stuwende kracht maakte de Afd. Zaanstreek tot een gezonde, groeiende en levende afdeling, die nog wel meer van zich zal laten horen.

Een apart woord van dank aan de Loco-Burgemeester van Zaandam, de heer Hille, die door zijn

steun aan dit werk te geven, iets belangrijks deed voor de imkers in zijn streek en tevens voor de jongere generatie, die nu het leven der bijen van dichtbij kan gadeslaan en leren, wat hopelijk z'n vruchten voor de toekomst zal afwerpen.

Het was goed toeven in Zaandam, wetende dat er nog hoop is voor de Nederlandse imkers door zoveel liefde voor de bijen. Een gebeuren, dat ter navolging strekt voor vele afdelingen.

Ouderkerk a/d Amstel, 27 aug. 1966.
Lid H.B. Groep Nrd. Holland
F. F. van Pinxteren.

't Was een imker
uit het oude dorp,
daarginter,

Waar de heidevelden kleiner
worden, en hij ging
dragend behoedzaam
zijn korven door de
schemering,

Denkend kom ik
èn mijn bijen
door de lange winter?

J. v. N., Breda

Ontleend: aan bundel
van A. Roland Holst.

Tekening:
bezit Honingzemerij
„Het Zuiden”.

Ervaringen uit een imkersloopbaan

Er bestaat onder de diverse imkers nogal wat verschil van mening over het inwinteren, niet alleen wat betreft de hoeveelheid te voeren suiker, maar ook over het aantal raten, waarop een volk moet overwinteren en daarmee in verband het aantal broedbakken of broed- en honingbakken, waarmee het bijenvolk de winter zal ingaan. Op verschillende bijenteeltvergaderingen hoorde ik de mening verkondigen, dat een volk in een winter 15 kg suiker nodig heeft.

Misschien hadden deze imkers enige herinnering aan een passage in „Het handboek der moderne bijenteelt” door Schotman, die op blz. 434 no. 1007, schrijft, dat een middelmatig volk met niet sterk broedende koningin voor wintergebruik nodig heeft 10-25 pond en voor de voorjaarsbroed aanzet 15-35 pond.

In totaal dus 25-60 pond, dat is 12½ tot 30 kg. En enkele regels lager vermeldt hij, dat elk volk, dat op één broedkamer wordt overwinterd, een volle verzegelde honingkamer moet krijgen op het ogenblik, dat de najaarsvoeding is afgelopen en het volk wordt ingewinterd.

Ik ben het in zoverre met Schotman eens, dat het beter is te veel wintervoer te geven dan te weinig en ook dat men niet het onderste uit de kan moet willen hebben en dus de in de broedbak aanwezige honing aan het volk moet laten houden. Als men dan nog 10 tot 12 kg suiker voert, dan kan een bijenvolk gemakkelijk de maand april halen. Tegen die tijd heeft de imker al lang weer eens gekeken, hoe het met de voedselvoorraad staat. Misschien is het nodig in het voorjaar nog wat te voeren, dat hangt af van het weer, de streek, waarin men woont en daarmee in verband ook de mogelijkheden tot voorjaarsdracht.

Wat betreft het aantal voor overwinteren te gebruiken bakken, kunnen we constateren, dat officieel wordt aangeraden op één broedbak te overwinteren, al of niet op 7, 8 of 10 raten.

Als men minder dan 10 raten kiest, moet aan weerskanten van de bak een verkleinblok gehangen worden. Het overwinteren op 10 raten heeft voordelen, 1. omdat het voedsel dan dicht bij elkaar zit (men voert natuurlijk pas, nadat de kast verkleind is), 2. omdat, wanneer een bijenvolk in een onderste broedkamer zit en het voer raakt daar op, terwijl er in de bovenstaande broed- of honingbak nog voer genoeg is, de bijen bij een strenge winter de tussenuimte tussen de raten van onderen bovenbak niet kunnen overbruggen. Als men toch bijenvolken wil overwinteren op twee bakken, dan raad ik aan te zorgen, dat bijen, voorraad en broed in de bovenste bak worden gebracht, en dan pas het volk voor de winter af te voeren. De wintervoorraad komt dan óók in de bovenste bak en dan kunnen de bijen in de winter contact houden met het voedsel. Wie het bijenvolk in de onder-

ste bak laat zitten en dan de wintervoorraad toedient, loopt risico's van dode bijen en zelfs helemaal dode volken, als de winter zo streng is, dat de bijen niet naar boven kunnen komen.

Ik heb jarenlang op twee broedbakken, of op een broedbak met een honingzolder overwinterd en nooit dode bijenvolken gehad. Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat de winters in het westen van Nederland meestal veel minder streng zijn, dan in het oosten en in het zuiden. Wel waren in april 1964 verschillende volken dood, maar dat is gekomen, doordat ik in tijdnood ben gekomen bij het afvoeren in de herfst van 1963 en ook omdat volken, die in februari 1964 nog leefden en reeds broed hadden in de zeer koude maand maart samengetrokken op het reeds aanwezige broed het contact met de voedselvoorraad hebben verloren.

Sorteren en conserveren van raten

Het overwinteren op twee broedbakken geschiedt vaak, omdat men dan minder raten moet opbergen en motvrij bewaren. Meestal gaan de buitenste raten in de onderbak er toch aan, want ze verschimmelen. Wil men op 2 bakken overwinteren en toch de raten goed houden, dan is het laten hangen van een paar klimraten in de onderste bak, — niet de beste raten natuurlijk — reeds voldoende en het volk zit dan toch wat hoger en warmer. Over het gebruik van zwaveldioxyde, dat wordt verkregen door het verbranden van zwavel of zwavellapjes schreef ik reeds in het septemnummer. Dat is mijn meest gebruikte methode geweest. Natuurlijk heb ik het ook geprobeerd met paradichloorbenzol, vooral in bevruchtungskastjes, omdat daarin zwavelen onmogelijk is.

Paradichloorbenzol is benzol, waarin 2 waterstofatomen vervangen zijn door chloor. De scheikundige formule is dus C₆H₄Cl₂. Er zijn meer van dergelijke soorten verbindingen, die ook tegen b.v. kledermotten worden gebruikt. Ik ben er zelf nog nooit van overtuigd, dat paradichloorbenzol de wasmotten doodt. Wel schrikt de geur de vlinders af, maar als er eitjes op de raten zitten en daaruit komen wasmotlarven, dan vindt men later toch wasmotspinsel in de raten, zoals ik in de dubbel gesloten bevruchtungskastjes. Tweemaal zwavelen

doodt alle larven, ook die na de eerste maal nog uit de eitjes worden geboren.

De stuifmeelmijt, u weet wel, die al dat meel vormt, dat in het voorjaar uit de raten valt, wordt noch door zwavelen noch door paradichloorbenzol gedood.

Die krijgt men alleen dood door een schoteltje met ijsazijn bovenop de raten te zetten en dat zo nu en dan bij te vullen. De damp zakt langs de raten naar beneden. Snuif er zelf niet te veel van op. Andere middelen om insecten te doden b.v. Roxasect, Basudine of Vlido, die desnoods in een klerenkast kunnen worden gebruikt — spuit niet op de kleding, maar op de muur — zijn voor raten ten strengste verboden. Zelfs een jaar later gaan de bijen op die raten nog dood van zo'n insectendodend middel.

Raten sorteren kan natuurlijk iedere imker, hoewel er soms in kasten nog raten te vinden zijn zwart en volkomen ondoorzichtig. Een goede regel is: vernieuw ieder jaar 1/3 van de gebruikte raten.

Verenigen van zwakke volken vóór de winter

Voor men begint met afvoeren is het verstandig de sterkte van de volken te controleren. Bijenvolken, die te zwak zijn om de winter met succes door te komen, kan men beter in de herfst reeds verenigen, b.v. door de krantenmethode.

Later moeten dan raten met broed en voorraad weer in één bak worden gesorteerd. Geen koninginnen 't onderling uit laten vechten. Je verliest meestal de beste. Ook zesraamskastjes, die te zwak zijn, kan men beter voor de winter met een hoofdvolk verenigen en de volkjes niet laten overwinteren, omdat ze de winter misschien niet doorkomen, extra voer kosten en toch niet aan hun doel zullen beantwoorden, dat is: andere volken ermee versterken in het voorjaar.

Van 2 zwakke zesramers maakt men misschien één goede of men versterkt er een 10-ramer mee. Verenigen na het afvoeren is niet aan te raden, met de nodige voorzichtigheid gaat het misschien toch, maar controleer liever op tijd.

Zesramers verenigen zou ik natuurlijk doen met de salpetermethode. Er wordt echter wel eens beweerd, dat bijen in voor- en najaar elkaar beter verdragen en dus verenigd kunnen worden zonder speciale voorzorgen, zoals in de maanden mei tot en met augustus (september?). Van verenigen zonder voorzorgen in de herfst heb ik geen ervaring, maar safety first, want je kunt nooit weten en daarom zou ik zonder bedwelmingsmiddel toch maar weer terug vallen op de krantenmethode.

Het selecteren van de zwarte bij

Maeterlinck schreef in zijn boek „Het leven der bijen” Ned. uitgave Jac. van Campen, Amsterdam (laatste druk, meen ik, 1949) op bladzijde 153, dat

de wijze van bevruchting bij de bijen door de natuur was bedoeld als een verbetering van de soort door kruisbevruchting. Het is een bekend verschijnsel in de plantenwereld, dat er in verschillende planten voorzieningen worden aangetroffen, waardoor zelfbestuiving wordt voorkomen. Het is niet mijn bedoeling mij daar thans in te verdiepen, alleen wil ik opmerken, dat er meestal bij de planten nog een achterdeurtje openblijft, om toch tot zelfbestuiving te komen, wanneer kruisbestuiving uitblijft. Ook kan ik geen definitief oordeel uitspreken over de waarheid van de uitspraak van de schrijver Maeterlinck, die niet bedoelde bijenteelt-techniek te leveren in zijn boek, maar ik betwijfel het, of hij bedoelde, dat door de natuur kruisbevruchtingen werden gewenst tussen variëteiten van de Apidae, bv. tussen Apis mell. en Apis ligustica. Voor het gemak laat ik de naam mellifica maar weg, want dat zijn ze allemaal. Maeterlinck schrijft maar een paar zinsneden over de kunstmatige inseminatie. De huidige kennis en toepassing ervan was na zijn tijd. Toch kunnen wij nu weten, dat, hoewel in 't algemeen inteelt in mensen — en dierenrijk fout en soms funest is, men door inteelt toch stammen van dieren kan telen, die bepaalde goede eigenschappen uit verschillende variëteiten goed en vast vererven. Dit is ook de bedoeling van onze koninginnenteelt, maar aangezien niet alle telers dezelfde maatstaven aanleggen, zullen er verschillende stammen ontstaan, die onderling weer kruisings lijken.

Zo is het niet juist en onbevredigend om op een bevruchtingstation voor een bijenras ieder jaar een ander darrenvolk te plaatsen, zoals in het begin in Nederland geschiedde. We moeten dus een beetje verder gaan met de inteelt en dezelfde soort darren van één stam de bevruchtingen laten verrichten, om onder de bijen van de imkers, die het bevruchtingstation gebruiken een zekere gelijkschakeling van vererfbare eigenschappen te doen plaats vinden.

Dat zal ook moeten geschieden bij de selectie van de zwarte bij, een zekere gelijkschakeling van gewenste, natuurlijk goede, vererfbare eigenschappen. Welke eigenschappen? 1. de goede exterieur eigenschappen van de zwarte bij, 2. weinig of geen steeklust, 3. vruchtbaarheid, 4. haaldrift, 5. geen te grote zwermlust, 6. goede ratenbouw en verzegeling van honingcellen, 7. resistentie tegen ziekten, enz. We moeten daarbij uitgaan van een zo zuiver mogelijk zwarte stam. Alleen daarvan wordt nageeteeld en de rest van de bijenstand dus successievelijk opgeruimd. De nieuwe stand moet zo geïsoleerd mogelijk staan. Is dat niet zo, dan ook zo mogelijk de dichtbijwonende imkers van koninginnen van de nieuwe stam voorzien. Op een geïsoleerde bijenstand vindt men nog de zuiverste zwarte bijen. Wanneer men éénmaal van één zwarte koningin b.v. 10 koninginnen heeft nageeteeld, dan hebben alle koninginnen hetzelfde

type dar. Het tweede jaar teelt men opnieuw jonge koninginnen van de eerste teeltkeus koningin. Als ieder volk 1000 darren heeft, zijn er in totaal ruim 10.000 darren. Zelfs in vrije vlucht zouden dan de eigen darren reeds een goede kans maken, maar men kan ook de tijd van het uitvliegen van de jonge koninginnen uitstellen tot in de namiddag. Men moet daarvoor de kasten goed afsluiten met koninginnerooster, dan in de loop van de middag wat drijfvoeren en de volken openen om b.v. 4 uur n.m. Er is kans dat zelfs bij zeer mooi weer geen vreemde dar meer in de lucht is en u hebt een paraplu van \pm 10.000 darren boven uw stand.

Natuurlijk moet het weer meewerken en even natuurlijk moet u zowel de koninginnen als darren en werkbijen selecteren. Wat niet bevalt blijft tijdens de bevruchting gesloten.

Alléén selectie gaat ook en dan de natuur zijn gang maar laten gaan met de bevruchting, maar dan moet de selectie strenger zijn en slechte darrenvolken tijdens de bevruchting gesloten blijven, of de darren eruit worden weggevangen met een darrenval. Zo'n selectie van de zwarte bij zal wel lang duren. Hoe lang hangt af van het uithoudingsvermogen van de imker, de geïsoleerde ligging van de bijenstand, de kwaliteit van het uitgangsmateriaal, een konsekvente selectie en teelt van extra veel darren (halve ramen geven in april).

Wat de exterieurkenmerken betreft zou ik in het kort willen aanbevelen: kleur zwart met 3 smalle viltbanden op het achterlijf en geen oranje achterlijfsringen voor de werkbijen, de cubitaalvleugelindex mag voor de koningin nooit groter zijn dan

2 tot 2½ voor de werkbijen 1 tot 1,5 en voor de darren ook gemiddeld 1,5 en niet hoger dan 1,8. Of een imker veel succes hiermee zal hebben en hoe lang het zal duren is alleen door ondervinding uit te maken.

Moet een koningin opgekweekt worden in eigen volk?

Sommige imkers denken en propageren, dat de jonge koninginnen, dochters van een prima moer, slechts dan hun moeder in waarde evenaren, wanneer ze in hun eigen volk worden opgekweekt. Bovendien zouden ze dan meer kans hebben om door darren uit het eigen volk te worden bevrucht.

De invloed van het milieu op de waarde van jonge koninginnen wordt in bovenstaande regels iets overtrokken. Ik ben het volkomen eens met ieder, die beweert, dat het milieu invloed heeft op de waarde van de jonge koninginnen. Dat vindt echter niet zijn oorzaak in de familieverwantschap van de jonge koninginnen met het kweekvolk.

Iedere jonge koningin krijgt van haar ouders een bepaalde hoeveelheid erfelijke eigenschappen mee. Deze eigenschappen en het voedsel en de warmte van een sterk en gezond kweekvolk bepalen de kwaliteit van de koningin. Natuurlijk speelt de kwaliteit van de imker ook nog een rol. Als het milieu een grotere invloed had dan de door mij genoemde aanwezigheid van voldoende broedbijen, veel voedsel en warmte, dan is dat een invloed die niet definieerbaar is en dat gaat voor een nuchter, praktisch mens boven zijn pet.

A. H. van den Berg.

De drachtbronnen van Ambrosius-hoeve

Ir. J. Mommsers.

Dahlia's.

Deze welbekende tuinplanten worden door de bijen druk bezocht, mits men de enkelbloemige soorten aanplant. Een van de belangrijkste groepen zijn de Mignon dahlia's.

Dit zijn in het algemeen laagblijvende soorten, in allerlei kleuren. Ze kunnen goed gezaaid worden.

De na een jaar ontstane knolletjes kan men bewaren en volgend jaar weer uitplanten.

Grotere knollen kan men scheuren. Dahlia's kunnen ook gestekt worden, maar dat is voor de amateur-tuinder toch wel vaak een zware opgave.

Veel hoger worden de anemoonbloemige dahlia's, waarvan de var. „Bishop of Llandaff” met rode bloemen en donkere bladeren zeer bekend is. Een zeer mooie variëteit is ook „Thony” met karmijnrode bloemen, die naar het hart donker toelopen en met goudbruine meeldraden. Ook de halskraagdahlia's worden door bijen bezocht. Ofschoon een deel van de buisbloemen omgevormd zijn tot bloemblaadjes, leveren de overgebleven buisbloemen toch nog voldoende nectar en stuifmeel.

In de laatste jaren zijn ook zeer kleinbloemige variëteiten aan de markt gekomen, de zg. Top Mix variëteiten. Ze zijn alleraardigst, bijv. de var. „Little bead” steenrood, „Lullaby” rose met donker hart en de hierbij afgebeelde witte variëteit „Bambino”.

UIT DE JAAGKIEPS

Luchtverversing in de winter

In de Gazette Apicole 1966/2 staat een groot artikel van L. Partiot over de inwintering van bijenvolken.

Hij vindt dit een zeer belangrijke zaak: een goede inwintering leidt tot goede volken in het voorjaar. Verschillende dingen zijn hiertoe beslist nodig: sterke volken in het najaar, niet te oude moeren, overvloedig voedsel binnen het bereik van de wintertros, enz.

In zijn artikel wil Partiot het o.a. hebben over de luchtverversing der volken in de winter. Hierover is veel geschreven en vaak met tegenstrijdige aanwijzingen. Het gaat dus om het vlieggat, aantal, grootte en de plaats ervan.

Meestal bevindt dit zich aan de onderzijde van de kast en er zijn imkers die menen dat dit in de winter verkleind moet worden.

De voornaamste oorzaken die nadelig zijn in de winter zijn, denkt men: de koude, vocht en bedorven lucht. Over deze lucht lopen de meningen sterk uiteen.

In de kast wordt waterdamp en koolzuur ontwikkeld en de afvoer hiervan leidt tot moeilijkheden, daar de waterdamp, lichter dan de lucht, naar boven trekt en koolzuur, zwaarder dan lucht, naar beneden zakt.

Over de plaats van het vlieggat zijn de geleerden het niet eens. Meestal heeft men de vlieggaten onder, maar sommige maken ze boven en onder, waarbij het onderste niet altijd open is. Ook maakt men wel openingen in het binnendecksel; terwijl weer anderen de afdekking geheel doen afsluiten. Uit een artikel in het russische blad Pchelovodstvo haalt Partiot het volgende aan: De proeven van Taranov en Michailov zijn interessant daar zij zijn genomen in een streek met lange en koude winters. De gebruikte kasten hadden vlieggaten onder en boven.

Taranov haalt enige proefnemingen van landgenoten aan:

Lavrikov berichtte in 1926 over een goede inwintering met geheel gesloten vlieggaten, de luchtverversing vond plaats door een kleine opening in de dekplank.

Malachenko (1957) plaatste in een koude schuur een bijenvolk, waarvan de in de kast aanwezige vlieggaten gesloten waren. Dit volk had in de winter minder honing gebruikt dan alle andere

volken die buiten waren blijven staan of in een ruimte, die voor de bijen was ingericht.

Taranov nam in de winter 1958/59 en 1959/60 een proef met 30 volken, met van 1.7 tot 2 kg bijen, die op 7 à 8 ramen in kasten voor 12 ramen met 2 vlieggaten waren geplaatst.

Deze volken werden in 3 groepen verdeeld:

- sterke ventilatie met beide vlieggaten open en een opening in de afdekking.
- middelmatige ventilatie met de lage en hoge vlieggaten open.
- zwakke ventilatie alleen het boven-vlieggat open.

Kasten van elke groep werden geplaatst in speciaal daarvoor ingerichte ruimten, waar de temperatuur schommelde van -8 tot $+5$ graden en in koude lokalen waar de temperatuur daalde tot 27 graden, dat was iets hoger dan de temperatuur buiten. Men stelde vast, dat de concentratie van koolzuur in het midden van de tros tamelijk groot was en omgekeerd evenredig met de mate van de luchtverversing, vermindering van ventilatie deed de hoeveelheid koolzuur toenemen.

Bij zwakke ventilatie was het voedselverbruik in de winter 28% minder en waren de ingewanden der bijen minder gevuld.

Men heeft waargenomen dat sterke ventilatie het volk aanzienlijk verzwakt en de mogelijkheid om voor het broed te zorgen vermindert.

Bij zwakke ventilatie neemt de concentratie van koolzuur toe, het voedselverbruik vermindert, hetgeen aanleiding is tot een verbeterde uitwintering. Men heeft b.v. in het voorjaar bij sterke ventilatie 9680 cellen met gesloten broed geteld tegen 14.770 in kasten met zwakke ventilatie.

De Russische geleerden voerden nog aan, dat bijen die in holten van bomen nestelen, het gehele inwendige met was en propolis besmeren en zo nodig het vlieggat verkleinen.

Partiot schrijft dat hij het moeilijk vindt zijn persoonlijke mening te geven; de proeven geven wel aanleiding tot nadenken. In de eerste plaats hangt de ventilatie af van de streek en de aard van de winter. Zo is volgens Taranov voor koude winters de zwakke ventilatie voordelig en volgens de Schot Dellia Ablen bij matige winters sterke ventilatie.

Het bijenjaar 1866

Uit de nagelaten aantekeningen van Mr. G. J. Kronenberg (1816-1913). In het voorwinter omstreeds de Kerstdagen een dag of tien vorst niet medegerekend, hadden wij in den afgelopen winter zo te zeggen geen winter want de jongens zijn in 't geheel niet op schaatsen geweest en van sleet varen was geen spraak. Zodat de afgelopen winter wel onder de zachtsten mag gerekend worden: gelukkig voor de bijen want wij hadden ons in 't nazomer vergist met de zwermen te jagen, waarop

al het gewin ophield, zodat wij meestal licht goed moesten opzetten. Uit vrees voor verhongeren hebben wij er ook meer als gewoonlijk opgezet. Op één na zijn zij er alle door gekomen. Die één was een Dzierzon van 32 pond, was reeds stervende in het midden van February. In 't najaar had hij ook een klein beetje volk.

Het voorjaar was niet bijzonder voor- of nadeelig. Alleen het laatst van April buitengewoon warm, zoodat op den 23, 24 en 25ste April de bijen het zoo warm hadden, dat er even als in 't midden van den zomer voor het tielgat een pak bijen zat. Den 30ste noorderwind, den 31ste (??) storm uit het N.O. met sneeuw en 's nachts en 's morgens 36 graden.

Het was anders in de laatste dagen zoo voordelig gegaan, dat ik toen ik op den 31ste (??) de bijen voerde, in één van de Dzierzons reeds volwassen Dardels zag en enkele korven reeds een half voet nieuwe reute gemaakt hadden. Niet veel gevoerd, alleen ongeveer twee maal in de week en nog wel de helft water omdat het meest droog met Oost en Noord Oosten wind was.

(In 1865 waren 14 korven en 3 Dzierzons opgezet). Op 28 Mei (1866) werden 10 korven „afgenomen” en op 4 Juni nog 3 korven, één korf en de beide Dzierzons werden niet afgenomen. Alle afgenomen korven gaven zwermen in totaal 21 stuks, één zelfs drie zwermen.

Het liet zig in de voorzomer dan maar eens regt goed aanzien met de bijenvolken, na het droge voorjaar, vocht genoeg en bloemen in overvloed. De uitkomst was evenwel geheel mis, want in Juni en Juli was er aanhoudend Noord en Noordwestwind met regen en vocht.

Alleen met het binnenhalen van het hooi was het mooi droog weer maar Noorderwind. De rogge werd ook goed droog binnengehaald, maar noorderwind. Zoodat men goed begrijpen kan, dat het gewin der bijen al heel slecht was. In de lindebloeitijd hebben zij twee of drie dagen gehad dat het zoo hard ging als het kon, want toen wij in die dagen juist de oude moers omjoegen liep de honing met een plas onder uit de schepkorf, zoodat wij ons haasten moesten de schepkorven van de korven te nemen of liever zoodat wij met kloppen niet langer dan 5 minuten aanhielden uit vrees van dood kloppen; want bij het afnemen van de korven zaten de bijen bijna zwart en nat in de schepkorf. Overigens was het den geheelen zomer door geen enkele dag bijzonder goed gegaan; wel een vreemd verschijnsel daar de vruchten van de landbouw bijna allen goed geslaagd zijn. Een bijzonder verbouw van gras en roggestroo, veel appels en peeren, aardbezen, bessen, pruimen enz. Hoewel de appels nogal klein door dat de boomen door de koude in Juny geheel verluïsd werden, als ook de perzikken, die er zóó door leden dat enkele boomen stierven.

(vervolg in het volgende nummer).

Het „followerbord”

Carl Killion is één van de meest op de voorgrond tredende imkers in de V.S. Hij is een specialist in secties en raathoning.

Hij imkert in kasten met 10 ramen, maar hij hangt in de broedkamers slechts 9 ramen en wel in het midden van de kast, aan weerszijden hiervan komt een eenvoudig houten bord, het „followerbord”. Dit doet hij al 45 jaar sinds een bekend imker, Charles Kruse hem op het nut ervan wees.

Hij maakte voor 25 kasten borden en deze werden laat in de zomer in de kasten gehangen. Niets opvallends deed zich dat jaar voor, maar toen in het volgend voorjaar de koninginnen haar broednest gingen uitbreiden, vond hij alle 9 ramen met broed bezet in tegenstelling met de rest, die hoogstens 8 ramen met broed hadden.

Het was nog beter dan zijn vriend had gezegd. (Gleanings 196/4).

Koninginneteelt in Beieren

In 1965 werden op 53 erkende „reinteelt” bevruchtungsstations in Beieren door 238 imkers 16.583 koninginnen ingezonden, waarvan 12.533 bevrucht werden. Van de 53 stations waren er 52 voor Krainer bijen. Er waren in totaal 154 vadervolken.

Ofschoon deze cijfers mogen imponeren het is toch onvoldoende voor de bijna 50.000 bijenvolken in Beieren. (Imkerfreund 1966/5).

Allerlei

Met bijgaande originele afbeelding versierde een artistiek aangelegde imker het menu voor het souper ter gelegenheid van zijn huwelijk. Het silhouet van het dorpje is Peize, de woonplaats van de ouders van de bruid.

Swerm Bijen trek deur motor. Krantenknipsel uit Zuid Afrika. 'n Motoris van Estcourt, mnr. T. Stroebel, het 'n paar angstige oomblikke beleef toe hij Vrijdag tussen Bergville en Estcourt gereis het. 'n Groot swerm bije het deur 'n oop venster bij sij motor ingevlieg, berig Sapa. Die swerm is gelei deur die koningin. Hulle het egter bij die een venster ingevlieg en bij die ander uit. Nie 'n enkele bij het in die motor agtergeblij nie. Jékavé.

Op zoek naar de Brabantse kampioen

Op 11 juli ging de jury, die de Brabantse kampioen moest opsporen op pad. Vanuit Bergen op Zoom werd heel Brabant doorkruist. Na 400 km rijden was het beslist. A. Thielen uit Someren zou met de eer gaan strijken. De jury, bestaande uit de heren v. Leuken uit Beek en Donk, van Willigen uit Goes en van Dongen uit Steenberg en waren het roerend eens. Reeds enkele jaren dingt de heer Thielen mee naar de titel en elk jaar werd zijn stand beter en keuriger verzorgd. We zouden de imkers in de omgeving aanraden daar eens te gaan kijken, wat met eenvoudig materiaal en veel ambitie te bereiken is. Op de voet werd de kampioen gevolgd door A. Blaas uit De Heen. Een, nog niet zo lang geleden begonnen jong imker met veel ambitie. Jammer, dat de drievoudige kampioen van de vorige jaren, J. v. d. Wijst uit Zeeland N.-B. door nosema zeer gehandicapt was. We dachten, dat hij de moed een beetje had laten zakken. Het is echter een zekere geruststelling voor de brabanters, dat hun kampioen nu eens niet uit „Zeeland” komt.

Op de Brabantse Imkersdag werden de eretekenen uitgereikt. A. Thielen ontving een wisselbeker met herinneringsmedaille en A. Blaas een medaille. We hopen, dat er in 1967 weer een geduchte strijd wordt geleverd, want deze kampioenschappen dragen zéér bij aan de aktiviteit in de verenigingen en verbetering der standen.

36ste Imkersdag van de vereniging tot bevordering der bijenteelt in Nederland te Gorinchem

Een feestelijke bijeenkomst van blijmoedig gestemde imkers en hun huisgenoten in een gastvrije en van levenskracht tintelende stad, dat was het beeld van onze 36ste imkersdag. Voorzitter Nieuwstad en algemeen voorzitter ridder van Rappard begroetten de deelnemers en de genodigden, onder wie de wethouders mevrouw Hurman-van der Voet en de heer Killian, de ereleden Dr. Minderhoud, A. Vink, de heer en mevrouw Joustra en de secretaris der afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap de heer Hilhorst, de rijksbijenteeltconsulent Ir. Mommers, de heren van Dongen en Beijer van de Zuidelijke Bonden en de pers.

Ridder van Rappard zei in zijn openingsrede met betrekking tot de fusie slechts: we moeten van de

De Brabantse kampioen A. Thielen ontvangt de wisselbeker uit handen van voorzitter P. Lammers

Hier volgt nog de uitslag :

1. A. Thielen Someren 90 punten.
2. A. Blaas De Heen 88 punten.
3. A. v. Bree Deurne 85 punten.
4. C. v. Gulp Ulvenhout 83½ punt.
5. A. Damen Dongen en A. Baselmans Veldhoven beiden 81 punten.
6. M. Oerlemans Udenhout 79 punten.
7. A. Jansen Baarle Nassau 76½ punt.
8. Th. v. d. Akker Heesch 74½ punt.
9. J. v. Wijst Zeeland 74 punten.
10. A. v. Dinther Haaren 64 punten.

We hopen t.z.t. op deze bedrijfswedstrijden nog eens terug te komen.
Pam.

verdeeldheid af, maar we nemen geen genoegen met een schijneenheid. Hij vertelde boeiende bijzonderheden over zijn stad en het prachtige land, dat we in de namiddag doorkruisten.

De heer H. G. Maagendans vertoonde dia's van bijenteeltmonumenten uit het verleden waarvan hij een haast onuitputtelijke verzameling bezit, die waarschijnlijk nergens ter wereld haar weerga heeft.

Een voortreffelijk muziekkorps begeleidde ons door de stad naar de Technische School waar we een door de leerlingen zelf gebakken en bereide lunch gebruikten, waarmee ze veel eer inlegden.

Daarna de tocht door de veel te weinig bekende Alblasserwaard en Vijfherenlanden. Een woord van lof voor de gidsen, die deze streek tot in alle bijzonderheden bleken te kennen. Bij terugkeer ontvangst door het muziekkorps, thee en wat dies meer zij en een unieke manifestatie van de Christelijke Drumband en een kort maar sprankelend dankwoord van ridder van Rappard.

Volgend jaar bestaat onze vereniging 70 jaar. We hopen op een even stijlvolle en luisterrijke 37ste Imkersdag als deze 36ste in Gorkum was !

Op de vraag waar die aardige gekleurde vilten bijensignes te krijgen zijn kunnen we antwoorden: stort f 1,— per stuk op giro 315557 van de heer W. van der Hoeff, Koningin Emmastraat 35 te Gorinchem en u krijgt het franco toegezonden. Op het telegram, dat wij aan H. M. de Koningin verzonden, mochten wij het volgende antwoord ontvangen: „H. M. de Koningin heeft mij verzocht u haar dank over te brengen voor de gevoelens, geuit in uw telegram. Van der Hoeven, particulier secretaris.”

We besluiten dit korte verslag met een gedichtje, dat een Gorkumer in het Nieuwsblad voor Gorinchem schreef:

Imkersdag

Imkers . . . dat zijn braven mensen,
Zij doen geen sterveling kwaad
En zij voelen zich gelukkig
Bij Bij, stal en korf en raat !
Ha, hoe spitsen ze de oren
Als gebrom zich horen doet
En hoe trots kunnen ze zeggen:
„Wat is onze honing zoet!”

Thans heeft ook De Nieuwe Doelen
'n Beetje van de bijen weet
Want binnen zijn muren heeft men
Er veel aandacht aan besteed !
De Gorcumse opper-imker
Riep zijn bijenvolk bijeen
En vanuit ons hele landje
Zwerfde het naar Gorcum heen !

Schone woorden zijn gesproken . . .
Men voelde zich „onder ons”
En in onze stadsgehoorzaal
Klonk geen bij- maar stemgegons !
Koffietafel, show en bustocht . . .
Iedereen kreeg ruim zijn deel
En wat bijenfilms en dia's
Vervolmaakten het geheel !

Gorcum voelde zich natuurlijk
Zeer door dit bezoek vereerd
En ik . . . heb wat extra honing
Op mijn boterham gesmeerd !
Zo heb ik, schoon niet aanwezig,
Tóch een zoet aandeel gehad
In de imkersdag, die plaats had
In mijn goeie Merwestad !

G.

Bijenvolken in de winter

door J. v. Aarst.

Tijdens de inwintering van de volken met het voeren van de wintervoorraad, wordt in het algemeen nog een flink broednest gevormd. Het volk is dan aardig actief, sleept zoveel stuifmeel aan als mogelijk is, en slaat het op rond het broednest. Aldoende reserveren de bijen zich een mooie plaats voor de winter, want op dit gedeelte trekken de bijen zich in koude nachten samen, niet alleen om het broed te verwarmen, maar tevens omdat het de plaats wordt voor de winterrust, voor de wintertros.

Na het uitlopen van het broed legt de koningin meestal weinig of geen eitjes meer en vormen de leeggekomen cellen niet alleen een mooie isolatie, doch tevens een schuilgelegenheid voor de bijen als de tros door strenge koude genoodzaakt, zich gaat samentrekken om daaraan weerstand te bieden. Dan duiken daarbij nl. veel bijen op de kop in de cellen, wordt de tros kleiner en het warmteverlies geringer. Bij minder koud weer kan het omgekeerde plaatsvinden.

Men hoort hier en daar wel eens dat de bijen een winterslaap houden. Dit is echter niet juist. Bij onze bijen moeten we spreken van een *winterrust*; een gedwongen rustperiode met sterk verminderde activiteit.

Uitvliegen is vaak gedurende enige maanden onmogelijk en soms ongewenst.

Onmogelijk door te lage temperaturen; ongewenst, als door zon op de kast de temperatuur daar plaatselijk te hoog zou worden,

de bijen worden dan daardoor naar buiten gelokt, vliegen op, verkleumen in de koude buitenlucht en gaan verloren.

Een winterslaap komt bv. wel voor bij de naaste verwanten van onze bijen, nl. hommels en wespen. De kolonies van deze insecten, die in de loop van het jaar zijn gevormd, sterven in het najaar uit. Het aantal wersters en darren van de hommels en wespen gaat geleidelijk verminderen, al zien we vaak nog laat in de herfst veel van de hommelmwerksters op b.v. herfstasters. „Hun lot staat evenwel vast”.

Er zijn echter voor het voortbestaan, voor het nageslacht, vele jonge koninginnen van deze hommels en wespen gedurende de zomer geboren, die in de nazomer als bevruchte insecten een schuilplaats gaan zoeken en in rust gaan, als het ware vet van de in het lichaam opgenomen voedselvoorraden. Hiervan immers moet zo'n insect nl. vele

maanden, zo ong. van augustus tot in maart vaak, leven. Om dit te kunnen, moeten de levensverrichtingen van de diverse organen tot een minimum worden teruggebracht en dit gebeurt door de winterslaap, een vorm van *schijndood*.

Het insect wordt bewegingsloos, ongevoelig voor de omgeving, de bloedsomloop en de ademhaling zijn schijnbaar geheel opgehouden, waardoor bereikt wordt dat verbruik van de lichaamsvoorraden uiterst gering is.

Onze bijen overwinteren stellig niet op deze wijze. Zij blijven in kolonie-verband. De wersters en de koningin hebben naast wat voedselvoorraad in haar vetewitlichaam ook de beschikking over de aangelegde honing- of suikeropslag voor de noodzakelijke koolhydraatvoeding en de gevulde stuifmeelcellen voor haar behoefte aan eiwitten, vitaminen, mineralen enz.

Gedurende de wintertijd nemen ze dan geleidelijk dat voedsel op, in de broedloze tijd is het bijna uitsluitend nodig voor het produceren van warmte. Deze warmte wordt naar behoefte verkregen door beweging. Niet dat ze gaan hollen en draven over de raten, doch in de tros wordt deze door vleugeltrillingen opgewekt tot de temperatuur voldoende hoog is, welke dan door de massa bijen in de tros zoveel mogelijk wordt vastgehouden om na geleidelijk verlies weer op dezelfde wijze te worden aangevuld.

Ook verplaatsen de bijen zich vrij geregeld in de tros. Van een „slaap”, van „schijndood”, is derhalve geen sprake.

Het voedselverbruik heeft echter tot gevolg dat ook onverteerbare stoffen achterblijven, welke niet kunnen worden geloosd, doch opgeslagen worden in de „koot”, de endeldarm. Hierdoor is het gewenst dat zo weinig mogelijk ballaststoffen in de endeldarm komen en dit kan alleen als ook zo weinig

mogelijk voedsel wordt verbruikt. Dit hangt weer af van een ongestoorde rust.

Het is daarom zaak deze op allerlei wijze te waarborgen.

Evenwel spelen nog andere factoren in deze een rol. Goed verzegeld voer heeft een hoge voedingswaarde nl. een hoog suikergehalte en daardoor een hoge calorische waarde. Niet verzegelde voedselvoorraden zijn meestal niet rijp, nemen bovendien gemakkelijk vocht op, kunnen tevens gaan gisten en maken het noodzakelijk in grotere hoeveelheden te worden verwerkt om eenzelfde effect te verkrijgen. Dit kost meer energie en heeft tevens tot gevolg kans op meer balaststoffen in de endeldarm. In sommige jaren met een late reinigingsvlucht kan dit heel gemakkelijk leiden tot „roer”, een voortijdige lozing van de endeldarm en wel op de raten in de kast. Daarnaast kan ook bij een verkeerde opstelling van de kasten bv. op natte plaatsen, door vocht veel schimmelvorming op raten en in de kast voorkomen, wat in de kast een „ongezellige, kille” toestand scheidt met alle gevolgen van dien.

Veel hangt derhalve af van de imker bij de verzorging van zijn volken. Een plaatsing van de kasten op een droge plaats is wenselijk, niet open en bloot en prijs gegeven aan weer en wind. Een afdekking met wat plastic over en deels om de kasten kan al veel doen.

In het broednest en de naaste omgeving ervan geen verandering aanbrengen, doch alles laten zoals de bijen het in die tijd hebben ingericht. Heeft men toch nog ramen uit de broedkamer geslingerd, ramen ook met stuifmeel bv., breng deze dan weer op dezelfde plaats terug. Vergeet niet dat de bijen dat stuifmeel ook in de winter voor haar eiwitvoeding nodig hebben, de bruine kleuring van de uitwerpselen bij de reinigingsvlucht wordt immers veroorzaakt door de onverteerbare

huidjes van de stuifmeelkorrels. Bovendien, als in het vroege voorjaar weer een broednestje wordt gevormd en buiten nog niets is te halen, dit stuifmeel een onmisbare substantie voor voedersappproductie wil niet alles ten koste gaan van een funeste lichamelijke verzwakking der voedsters. Een goede voeding geeft de bijen ook een flinke weerstand.

Rust kan verkregen worden door allerlei dieren uit de omgeving der volken te weren. Overlast van muizen is, door het aanbrengen van een strookje koninginrooster voor de vliegopening te voorkomen. Bevestiging al mogelijk met een paar punaises. Ook kan gebruik gemaakt worden van muizentarwe of andere bestrijdingsmiddelen voor ratten en muizen. Men zij echter voorzichtig door deze middelen niet openlijk te plaatsen maar zodanig afgeschermd, bv. in een klein kistje met een „muizengaatje”, en op een verborgen plekje, dat het niet in verkeerde handen kan komen. Muizen kunnen vaak een flinke ravage in de kast aanrichten, nestenbouwen van dekmateriaal, raten leegknagen, onrust verwekken etc. Het spitsmuisje, waarvoor geen muizentarwe helpt, kan veel bijen om zeep helpen.

Een probleem is nog het afdekken der raten in de kast. 's Winters kan men volstaan met een dunne, luchtige en poreuse bedekking, in het voorjaar, na een reinigingsvlucht, kan dit door een warmere worden vervangen. In flinke volken kan dan reeds een begin van een broednest worden geconstateerd. Plaatselijk is daar dan de temperatuur hoger en kan een warmere bedekking nuttig zijn.

In deze tijd, vooral bij wisselend koude en mildere perioden, is het wenselijk het kleedje eens op te lichten om te kijken waar de tros zich bevindt. Is deze tot de achterkant van de kast gevormd

derd, bestaat de kans, dat door aanwezigheid van broed, de tros zich niet verplaatst naar aangrenzende raten. Vooral bij plotselinge vorst kan, door samentrekking van de tros op het broed, contact met het voedsel verloren raken en het volk tus-

sen overvloed toch verhongeren. Neem ter voorkoming hiervan dan voorzichtig een kantraam met veel voer uit de kast en leg deze plat op de raten, daar waar de tros zit. U kunt op deze wijze een volk redden van de ondergang.

v. A.

ZUIDELIJKE IMKERSDAG 1966

„Dat ging naar den Bosch toe”.

Bijna 800 imkers van de Katholieke bonden vierden op zaterdag 3 september hun 9de Imkersdag. Deze dag werd, dank zij de perfecte organisatie door het Bieëngilde St. Ambrosius uit Vught met de heer J. Geerts aan het hoofd, een grandioos succes.

Om 10 uur had een H. Eucharistieviering plaats in de St. Jacobskerk, die tot in de uiterste hoeken gevuld was. De heer Timmermans uit Sittard wist een niet onverdienstelijke samenzang te bereiken, ondanks het feit, dat imkerkelen door rook geblakerd plegen te zijn. Van de kerk ging het naar de Casino-Schouwburg, waar tijdens de vergadering de Voorzitter van de Bijenhoudersbond van de N.C.B. de heer P. Lammers uit Oss de talrijke autoriteiten en genodigden welkom heette. Burgemeester Mr. R.

De stemming zat er in, sommige knopen de katjes in het donker!

Lambooy van de bijenloze Stad Den Bosch hield een geestige speech, waaruit bleek, dat hij deze toespraak, zeer ten genoegen van de imkers uitstekend had voorbereid.

De Z. E. H. E. Vloemans uit Balen-Neet (België) hield hierna een enthousiast betoog over de waarde van de imkerij en de bestrijding van de gevreesde Nosema-ziekte. Speciaal wat betreft de bestrijding van deze ziekte met Fumidil B, wagen we het de woorden van gewaardeerde spreker in twijfel te trekken. Op Ambrosiushoeve waren enkele jaren achtereen de resultaten met dit middel behaald niet hoopgevend.

Hierna werd aan de bekende Frater Leonard uit Vught de gouden erespeld uitgereikt, wegens 50-jarig lidmaatschap en vanwege zijn grote verdienste voor de bijenteelt.

Frater Leonard heeft jarenlang zeer verdienstelijke artikelen over zijn ervaringen geschreven in St. Ambrosius.

De Brabantse Kampioen-imker

H. Thielen uit Someren ontving de wisselbeker.

De koffietafel in de Brabant-hal op de veemarkt was uitstekend verzorgd en werd mede in verband met het late uur alle eer aangedaan. De volzinnen, waarmee deze koffietafel tevoren werd aangeprezen zijn allerm minst overdreven geweest. Alleen misten we de „Gerukte Gelderse worst mit 'n looike duraan”. Mogelijk is deze uit psychologische overwegingen achterwege gelaten. Lieshout zou mogelijk kunnen denken dat men het op een Brabantse Imkersdag niet zonder Gelderse worst zou kunnen.

Het muziekgezelschap „Glorieux” gaf hierna een muzikale show, die zeer in de smaak viel. Achter dit gezelschap aan trokken alle imkers, als een reusachtige zwerm door de drukke straten van Den Bosch naar de St. Jan. De zwerm werd voortreffelijk geleid door de Bosc-sche politie. De heer van Valderen gaf bij het bezichtigen van de Kathedrale Basiliek deskundige leiding. Op het plein voor de Basiliek was een tentoonstelling opgesteld, die grote belangstelling trok.

Om 6 uur trok de zwerm weer de Casino-Schouwburg binnen, die ondanks zijn geweldige ruimte alle „darren en koninginnen” maar amper bevatten kon. „De Kikvorsen” brachten er in een ogenblik een ware carnavalsstemming in. Het hoogtepunt van de avond werd bereikt toen de Eindhovense Conferencier Sijbers met zelden gehoorde fijne Brabantse humor de zaal in vervoering bracht. Hij is in dit genre niet te evenaren. Het was een uiterst gelukkige gedachte geweest van de organisatoren deze imkersdag op deze wijze te besluiten. Als één grote familie was men tezamen en op geen enkele imkersdag was de eensgezindheid en de „leut” zo groot. Het Bieëngilde St. Ambrosius uit Vught komt alle eer en hulde toe.

Frater Leonard uit Vught ontvangt de gouden erespeld uit handen van voorzitter P. Lammers

21ste Internationaal Bijenteeltcongres

Dit congres wordt gehouden van 11 tot 17 aug. 1967 te Washington.

Wij nemen aan, dat vele imkers dit congres gaarne zullen bezoeken. Daarbij zijn er natuurlijk ook velen, die familie in de Verenigde Staten en Canada hebben, die ze gaarne zouden bezoeken.

Als er voldoende deelname blijkt te zijn, bestaat de mogelijkheid om de reis naar en het verblijf in Amerika belangrijk goedkoper te maken. Om een voorbeeld te geven: bij voldoende deelname is het zelfs mogelijk de reis en het verblijf in Amerika tegen dezelfde prijs te krijgen, die men normaal alleen voor de reis betaalt. Om enig inzicht te krijgen in de belangstelling verzoeken wij allen, die

in principe mee zouden willen gaan, dat — zonder dat zij zich direct tot iets verplichten — aan de redactie van ons blad te willen melden vóór 1 november.

Er zijn twee redenen, waarom wij uw aanmeldingen al zo vroeg moeten vragen: in de eerste plaats wordt het congres gehouden in het touristenseizoen en in de tweede plaats wordt in Montreal de grote wereldtentoonstelling gehouden, die veel bezoekers zal trekken. Het is dus zaak om zo spoedig mogelijk een chartervlucht te boeken.

Zo spoedig mogelijk na 1 november horen de aanmelders nader van onze redactie.

BIJEN HOUDEN OP CURAÇAO

Na drie weken zoeken tijdens mijn verblijf op Curaçao (6-3-1966 t/m 16-4-1966) vond ik op de bloemen van een paar wilde planten, n.l. Passiflora foetida (bij ons als potplant Passiebloem genoemd) en Antigonon leptopus (hier op Curaçao Bruidstranen geheten) enkele bijen. Het waren Italianen.

Na nog een week te hebben gezocht en gevraagd kwam ik bij een onderwijzer, de heer A. R. Abbas. Hij bezit 18 volken en volgens hem zijn er op Curaçao (groot \pm 425 km²) slechts enkele bijenhouders. Er bestaat geen bijenhoudersvereniging. Nu bloeien er steeds bloemen op Curaçao zowel gekweekte als wilde. De ene maand wat meer, de andere wat minder, maar vooral na de regentijd in november - december - januari. Grote drachtbronnen zoals in Nederland koolzaad, klaver, linde, etc. zijn er niet. Alle honing is daarom gemengde honing, maar van uitzonderlijk fijne kwaliteit en roodbruin van kleur.

Men werkt hier volgens Amerikaanse methoden en met Amerikaans materiaal. Men gebruikt steeds grote broedramen van 23,5 x 44,5 en gewapende kunstraat. Dit is beslist nodig in verband met de hoge temperaturen, dag en nacht, waardoor de raten tamelijk zacht worden.

De zwermtijd valt in oktober-november. De bijen zetten weinig moerdoppen aan. Soms krijgt een volk in 2 à 3 jaar geen zwermneigingen. Maar het zijn steeds dezelfde volken die in geringe mate wel zwermen. Het zwermen kan tot een minimum worden beperkt, wanneer op tijd wordt geslingerd. Een weggevlagen zwerm gaat niet verloren. Meestal trekken ze naar Westpunt waar op de hellingen van de Christoffelberg diverse bijenvolken in 't wild voorkomen. De temperatuur is overdag en 's nachts zeer hoog. In 't voorjaar \pm 30° C. overdag en \pm 25° C. 's nachts. Mijn zegsman had 10 bovenlatten van broedramen aan een plank bevestigd op de juiste afstand. Een zwerm zette zich

op dit bouwwerk en groeide uit tot een flink volk met veel raten, broed en stuifmeel: een observatievolk in de openlucht. Alles werd onder een afdak gehangen met het oog op een eventuele stortbui. Maar het hele jaar door kan dit volk buiten blijven hangen.

Van geslingerde honing versuikert slechts een klein laagje onderin de flacon, maar pas na 4 of 5 maanden. De jaaropbrengst is gemiddeld 80 pond per volk, wat zeer goed mag worden genoemd als men de grote droogte en dorheid van het eiland in aanmerking neemt. De prijs van de honing bedraagt per pond één Antilliaanse Gulden, dat is f 2,— in Nederlands geld.

Bij het behandelen van de volken wordt een groot soort beroker gebruikt gevuld met houtwol. Er wordt veel rook gebruikt, omdat de imkers spoedig sterk transpireren, wat de bijen prikkelt. Wel wordt een sluier gebruikt om een tropenhelm, maar geen overall vanwege de hoge temperatuur. Salpeterlapjes zijn niet bekend. Men gebruikt een electrisch ontzegelmes. Aan koninginneteelt wordt niet gedaan. De Italiaan is favoriet een proef met Krainers mislukte volkomen.

De dubbele broedkamer komt practisch niet voor. Wel worden meerdere honingkamers op elkaar gezet, maar zodra de broedbak vol broed zit, wordt geslingerd.

Het viel me op, dat ook op Curaçao de wasmot voorkomt. Een aparte drinkbak is noodzakelijk, omdat soms in wijde omtrek geen zoet water te vinden is. De bijenkasten staan op ijzeren stellages, omdat houten door witte mieren worden vernie-

tigd en deze insecten zich op ijzerwerk niet zo prettig voelen. Enkele Portugezen, die ook aan tuinbouw doen, maken hun bijenkasten zelf, hebben eigen maten en imkeren op eigen wijze, die toch veel met bovenstaande werkmethode overeen komt. De bijen hebben weinig concurrentie. Er zijn weinig insecten, zoals wilde bijen, wespen, hommels en vlinders. Alleen een soort wesp is er, die ik niet thuis kon brengen, maar hier Maribomba heet. Deze bouwt zijn nest op alle mogelijke en onmogelijke plaatsen buiten of binnenshuis. Dat nest bestaat uit een wand, met slechts aan één kant kleine zeskantige cellen. Verschillende oude nesten heb ik in het struikgewas gevonden. Wél heeft de bij concurrentie van een paar vogeltjes. Voor de Kolibrie is honing het enigste voedsel.

Het vogeltje is donkergroen, bijna zwart, zo groot als de laatste twee leden van een normale pink. Hij vliegt van bloem tot bloem, blijft al fladderend stil in de lucht staan, vlak voor de bloem en zuigt dan de honing er uit. Net een grote hommelm. Het is het kleinste vogeltje, dat op aarde leeft. Een andere vogel die ook honing eet, maar ook van stuifmeel snoept en de aanwezige insecten op de bloem meteen meeneemt, is het suikerdiefje, zo groot als een pimpelmees, van onder geel en van boven zwart. Dit vogeltje gaat op een takje zitten en behandelt van daaruit alle bloemen, die zo onder zijn bereik zijn. Het suikerdiefje wordt niet vermeld als bijeneter.

Curaçao 1-4-1966.

K. H. Sportel.

Vragenrubriek

Korfvolk verenigen met kastvolk.

De heer J. G. B. te M. vraagt hoe hij een korfvolk met een kastvolk kan verenigen.

Antwoord:

De eenvoudigste manier om het volk uit de korf te verenigen met een kastvolk is ongetwijfeld door het korfvolk af te salpeteren.

De beste tijd hiervoor is in de herfst, als het broed vrijwel uit de korf verdwenen is. De afgesalpeterde bijen worden goed aangenomen door de andere bijen. Wel verdient het aanbeveling de afgesalpeterde koningin

uit te zoeken en te verwijderen.

Bijen in verwarmde kas.

De heer M. J. V. te M. plaatste dit jaar volken in kassen bij aardbeien en augurken; hij voerde regelmatig suikerstroop. Nu stelt de tuinder voor om enige volken gedurende de winter in de kassen te laten staan. In december worden er reeds aardbeien gepoot. In maart gaan die bloeien. Hij vraagt: is deze manier van overwinteren wel goed. De temperatuur in de kassen wordt bij vorst niet lager dan 3 tot 5 graden Celsius boven nul. Worden door deze temperatuur de volken niet zwakker? Is dit niet een onnatuurlijke wijze van overwinteren?

Antwoord:

Dat de temperatuur niet lager wordt dan 3-5° C. boven nul is voor de bijen niet erg, maar de temperatuur wordt in de kas, vooral bij zonnenschijn, veel hoger en dat is wel erg.

De bijen gaan dan vliegen en de kans op verliezen daardoor erg groot. Bovendien wordt veel meer voedsel gebruikt als de tros los is. Nu zou men suiker kunnen voeren om gebrek te voorkomen, maar het gebrek aan stuifmeel, waarmee de volken in de augurkenkassen toch al te kampen hebben, is niet op te heffen. Het lijkt me daarom beter de volken maar buiten te overwinteren en als de aardbeien beginnen te bloeien de bijen in de kas te plaatsen.

Korte berichten

EXAMEN PRAKTISCH IMKER.

Bij voldoende deelname wordt in 1967 wederom het examen Praktisch Imker te Wageningen afgenomen in mei of juni.

Voor deelname kan men zich vóór 1 januari 1967 opgeven bij het Bijenhuis te Wageningen onder gelijktijdige storting van het examengeld ad f 20,— op giro 846801 van het Bijenhuis te Wageningen.

VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING „WAGENINGEN”.

De afdelingen van „Wageningen” kunnen tot 5 december voorstellen voor de algemene vergadering 1967 indienen bij het hoofdbestuur. De voorstellen dienen vergezeld te gaan van een korte toelichting. Ze worden op de agenda geplaatst indien ze door 5 of meer andere afdelingen worden ondersteund. De adhesie-

betuigingen dienen voor 15 februari in het bezit van het hoofdbestuur te zijn.

VERLOTING BIJENMARKT TE RENKUM.

De prijzen zijn op de navolgende lotnummers gevalen. 21, 119, 202, 230, 1063, 441, 789, 770, 541, 1604, 1134, 1031, 1183, 1421, 1450, 1055, 843, 1048, 1080, 1348, 639, 332, 506, 244, 881, 538, 1493, 840, 1721, 1606, 56, 1653, 1085, 1448, 467, 715, 818, 1629, 590, 1393.

BIJEN OP SCHOOL.

Het Centrum voor Biologieonderwijs te Arnhem was zo vriendelijk ons een verslag zijner werkzaamheden te zenden, waaruit wij het volgende overnemen: De les „Insecten en de mens” is in de periode van 20 juni tot en met 12 juli 1966 door 37 klassen van 22 scholen bezocht. In totaal hebben 840 leerlingen deze les bijgewoond.

Het materiaal voor deze les was gedeeltelijk aangekocht. De Heer E. J. Vrieling, deponhouder van de

Nederlandse Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt afdeling Arnhem, en de Heer B. W. Jacobs te Oosterbeek hebben mij inkermateriaal in bruikleen afgestaan.

Ook de Gemeentelijke Dienst van de School- en Kinder tuinen te Den Haag heeft mij wat materiaal geleend.

Door de welwillende medewerking van de Directie van het Nederlands Openluchtmuseum is het mogelijk geweest een aantal excursies naar het museum te houden.

In de periode van 26 mei tot en met 13 juli 1966 hebben 64 klassen van 37 scholen met 1611 leerlingen een bezoek aan het Imkerhuis met de bijenstal en observatiekast gebracht. De Heren B. Jacobs, J. v. d. Ende, C. den Besten en G. Liet hebben bij het aanwezige materiaal uitleg gegeven. Het lijkt mij zinvol om deze bezoeken volgend jaar voort te zetten. De Heer B. Jacobs heeft zijn medewerking reeds toegezegd.

Alle leerkrachten hebben zowel bij de les als bij het bezoek aan het Imkerhuis fotomateriaal meegekregen om op school te gebruiken. Dit fotomateriaal was een uitgave van het Bijenhuis te Wageningen; voor de les heb ik van deze instelling nog enige foto's in bruikleen gehad.

K. Houtman,
Schoolbioloog.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 873335 t.n.v. Drukkerij Maastricht en Verhoeven te Arnhem, met vermelding „Speurbijtjes“. Inzendtermijn: vóór de 10e van de maand. Opgegeven „Speurbijtjes“ waarvan de betaling nog niet is ontvangen zullen niet worden geplaatst.

TE KOOP: Lindehoning à f 2,20 per kg; Klaverhoning (wit) à f 2,20 per kg; Boekweithoning à f 2,00 per kg; Acacia-honing à f 2,80 per kg; Fruithoning à f 2,40 per kg; Heidehoning à f 4,— per kg in bussen van 25 kg. Bij afname van meer dan 100 kg speciale kortingen. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Alle soorten Bijenvolken, zowel korven als kasten en alle bijenteeltbenodigdheden, tegen contante betaling, en aan huis afgehaald. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

AANGEBOODEN: Lege Bijenkasten en -korven, losse randen, roosters, raampjes, en wat er verder nodig is op bijenteeltgebied. Alles in prima staat. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

EXTRA AANBIEDING: Prima bijenkasten en -korven in prijzen van f 5,— tot f 25,—. Zinken moerroosters f 1,40. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Zwarte korven van de heide tegen contante betaling, aan huis afgehaald. Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Allerlei oude gebruiks- en siervoorwerpen op het gebied van de bijenteelt. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Een observatiekast en alle soorten inlandse honing alsmede gezuiverde bijenwas. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Gebruikte bijenkorven, zes-raams kastjes en verzandkistjes voor zwermen. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

AANGEBOODEN: Bijenvolken, in korven en kasten. Desgewenst op tien of zes ramen. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

AANGEBOODEN, zolang de voorraad strekt. **Bijenkorfjes** f 1,50 per stuk. **Blauwe Keulse potjes** (voor ongeveer 300 gram inhoud) f 1,35 per stuk. Verpakt in doosjes van 6 stuks. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Een honingslinger. Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Enkele spaarkasten en zesraamskastjes. Liefst met voerbakken. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes, Telefoon 02953—6704.

TENTOONSTELLING DOETINCHEM.

De Kring „De Achterhoek“ van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt Nederland zal met een stand deelnemen aan de **AGRADO** (Agrarisch Doetinchem), een Pluimvee- en Landbouwbeurs met tentoonstelling, te houden van **donderdag 13 t/m zaterdag 15 oktober 1966** in en nabij de Grote Markthal te Doetinchem.

Dankzij de bijzondere bemiddeling van de Heer W. M. Bolder, die in beide organisaties werkzaam is, is dit mogelijk geworden. De bedoeling is duidelijk: de aandacht weer eens te vestigen op de bijen en de bijenteelt en op het produkt: honing.

Het is de tiende keer, dat een dergelijke beurs/tentoonstelling gehouden wordt, doch de eerste keer, dat de imkerij erbij vertegenwoordigd is.

Op 22 augustus j.l. ontsliep zeer onverwachts op 78 jarige leeftijd ons lid en oud bestuurslid van de afdeling Oosterbeek

DE HEER A. HENDRIKS

Met hem verliezen wij een zeer trouw lid en bekwaam imker.

GEVRAAGD: Heide- Raat- en Slingerhoning. Bijenstand „De Bijenkorf“, Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02953—6704.

GEVRAAGD: Bijenvolken, in kasten en korven, worden tegen contante betaling aan huis afgehaald. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen: Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

HONING MET EERSTE PRIJZEN BEKROOND. U koopt dus bij ons de allerbeste kwaliteit: Klaverhoning f 2,20; Fruithoning f 2,25; Lindehoning f 2,30; Acaciahoning f 2,80; Bloemenhoning f 2,10; Heidehoning f 4,00 per kg. Minimumafname 25 kg. Bij groot kwantum speciale prijzen. Zeer speciale aanbieding: Als U bij ons honing koopt, leveren wij U honingflacons met deksel voor 9 cent, niet franco. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, telefoon 03462—1303. Van ouds bekend. Verzending ook naar België mogelijk.

TE KOOP GEVRAAGD: Spaarkasten en honingslingers. Bijenpark Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

TE KOOP: Prima spaarkasten, geheel compleet met ramen, roosters en voerbakken. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

GEVRAAGD: Gebruikte bijenkorven. Bijenpark Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

TE KOOP: Prima bijenvolken op zes ramen, in Simplex-kasten en korven. Alles onder volle garantie. Het van ouds bekende adres: Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Telefoon 03462—1303.

TE KOOP: Alles wat voor en bij een bij nodig is. Simplex-kasten, enkel- en dubbelwandig; spaarkasten en V.S.-kastjes, alle in prima staat, met ramen en rooster; uitgeb. broed- en honingramen, ramen, bijenkappen, slingers, observatiekasten, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Telefoon 03462—1303. Van ouds bekend.

TE KOOP: Gebruikte bijenkorven zonder gebreken; nieuwe zwermkiepen; vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

TE KOOP: Luxe porseleinen bijenkorfjes voor 300 gram honing f 1,60 per stuk. In doosjes van 6 stuks. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Telefoon 03462—1303.

TE KOOP: 9 simplex kasten, met volk met bijenhal, slinger, bijensuiker en alles wat er bij hoort. J. Drummen, Kanaaldijk Zuid 96, Someren.

WEER uitzonderlijke raat- en slingerhoning verkrijgbaar. Tevens een partij zuivere bijenwas. C. van Holland. Ruisseveen no. 20, Veenendaal. Tel. 08385—3202.

GEVRAAGD: Alle soorten bijenhoning, ruwe en zuivere Bijenwas, Propolis, Stufmeelpollen. Honing-, Was- en Kaarsenindustrie „Arkadia“, Lochem. Tel. 05730—1827/2219.

STERKE PERSDOEKEN 100 x 120 cm voor honing en was. O. J. van der Baan, Touwslagerij sinds 1820. Drachten. Telefoon 05120—2004.

TE KOOP: Bijenstal, 3 prima volken, honingslinger, losse randen, broedkamers, raampjes enz. G. E. Jansen, Vlieg-wielstr. 25, 's-Gravenhage. Tel. 070—118857.

AANGEBOODEN: 10 Simplex kasten met broedkamer en honingkamer. Partij broedramen nieuw zowel als gebruikt, N.V. M. C. v. Staaveren, Aalsmeer, Tel. 02977—4051.